

**gnbMix, wefMiq kni I tRjv kni i tcSi GjvKmn t`tki mKj tcSi GjvKvi
tLjvi gvW, DbP`vb, D`vb Ges cKwZK Rjvavi msi qY AvBb, 2000**

mPx

- 1| mswqjB wkti vbyv I cEzB
- 2| msAv
- 3| AvBtbi cOavb`
- 4| gvóvi cvtbi euj cPvi
- 5| tLjvi gvW, DbP`vb, D`vb I cKwZK Rjvavti i tkYx cwi eZfb evav-wbta
- 6| RvqMvi tkYx cwi eZfbi Avte`b, BZ`w`
- 7| Avte`bcT vb`úwE
- 8| kw`-BZ`w`
- 9| A_©É Avti vti tqtT KwZcq g`vRtótUi wetkl qgZv
- 10| mij wekptm KZ KvRKgq qY
- 11| tKv`úvbx KZK Aciva msNUb
- 12| Aciva wePvi vt`qMhY, BZ`w`
- 13| weva cVqtbi qgZv

gnbMix, wefMxq kni I tRjv kni i tcSi GjvKmn t`tki mKj tcSi GjvKvi tLjvi gw, DbjP`vb, D`vb Ges cKuzK Rjvavi msi qY AvBb, 2000 2000 mibi 36 bs AvBb

[evsj vt`k tMtRtUi AwZwi<sup>3</sup> mSL`vq 18-9-2000 Bs Zwi tL cKwikZ]

gnbMix, wefMxq kni I tRjv kni i tcSi GjvKmn t`tki mKj tcSi GjvKvi tLjvi gw, DbjP`vb, D`vb Ges cKuzK Rjvavi msi qYi Rb`cuz AvBb

thtnZi gnbMix, wefMxq kni I tRjv kni i tcSi GjvKmn t`tki mKj tcSi GjvKvi tLjvi gw, DbjP`vb, D`vb Ges cKuzK Rjvavi msi qYi Rb` weavb Kiv mgrPxv I cDqvRbxq ;

tmtnZi GZØviv wbaifc AvBb Kiv nBj t-

1| **msqjB ktivbqv I cEzB** |— (1) GB AvBb gnbMix, wefMxq kni I tRjv kni i tcSi GjvKmn t`tki mKj tcSi GjvKvi tLjvi gw, DbjP`vb, D`vb Ges cKuzK Rjvavi msi qY AvBb, 2000 bvtg AwfinZ nBte |

(2) mi Kvi , mi Kvix tMtRtU cAvcb Øviv, th Zwi L wbaifY Kwi te tmB Zwi tL GB AvBb KihKi nBte |

2| **msAv** | - weiq ev cñt½ cwi cŠt tKvb wKQybv _wktj , GB AvBtb-

- (K) ØD`vbÓ A\_©gv÷vi cvtb ev fig Rwi c b· vq D`vb ev cvK©nrmvte wPnyZ ev mi Kvi KZR, mi Kvix tMtRtU cAvcb Øviv, D`vb ev cvK©nrmvte tNwl Z tKvb`vb ;
- (L) ØDbjP`vbÓ A\_©gvóvi cvtb DbjP`vb wnmvte wPnyZ ev mi Kvi KZR, mi Kvix tMtRtU cAvcb Øviv, DbjP`vb wnmvte tNwl Z Ggb`vb hvnv`xN® b nBtZ C`Mvn ev Ab` tKvb fite Rbmvavi Y KZR e`envi nBqv AvmtZtQ;
- (M) ØKZE¶Ó A_©i vRavbx DbqB KZE¶, PÆMög DbqB KZE¶, Lj bv DbqB KZE¶, ivRkvnx DbqB KZE¶ Ges AvcuZZt ej er Ab`tkvb AvBtbi Aaxb cDZwÓZ tKvb kni DbqB KZE¶, wml Ktç¶ikb Ges wefMxq I tRjv kni i tcSi mfimn t`tki mKj tcSi mfiv;
- (N) ØtLjvi gwÓ A_©Lj vaj v ev µxov`bcY` cD k¶bi Rb` gvóvi cvtb tLjvi gw wnmvte wPnyZ RvqMv;
- (O) Øwba¶i ZÓ A_©GB AvBtbi Aaxb cDxZ weia Øviv wba¶i Z ;

- (P) ÒcõKwZK Rj vavi Ó A_°b`x, Lj , wej , `wN, SY®ev Rj vkq wmwte gvóvi cvtþ wPwYZ ev mi Kvi , `vbxq mi Kvi ev tKvb ms`v KZ®R, mi Kvi x tMtRtU cõAvcb ðvi v, eb`v cõvN Gj vKv wmwte tNwl Z tKvb RvqMv Ges mj j cwb Ges ewói cwb avi Y Kti Ggb tKvb figl Bnvi AŠf® nBte;
- (Q) Ògvóvi cvbÓ A_°ivRavbx Dbqþ KZE¶, PÆMög Dbqþ KZE¶, Lj bv Dbqþ KZE¶, ivRkvx Dbqþ KZE¶ Ges Ab`þKvb kni Dbqþ KZE¶ ev wfvMxq l tRj v kni mn mKj tcSi mfv cõZõvKvi x AvBtbi Aaxb cõXZ gvóvi cvb;
- (R) ÒtkYx cwieZBÓ A_°gvóvi cvtþ ev mi Kvi x tMtRtU mswkó RvqMvi Ae`v th fvte Dþj L Kiv nBqvþQ ev eY®v Kiv nBqvþQ ev mswk-÷ RvqMv mvariYZt thfvte `vKvi K_v gmU fivU, cvKv, Avav-cvKv ev Kiv Ni -evox Ges Ab` th tKvb aiþbi feb wog¶ymn tKvfvte tmB Ae`vi cwieZB nBtZ cvti Ggb wKQyKiv vK ešvBte;
- (S) Òmi Kvi Ó A_°GB AvBtbi cõvmbK gšYvj q|

3| **AvBtbi cõab`**|- AvcvZZt ej er Ab` tKvb AvBtþ hvn wKQB `vKK bv tKb, GB AvBb l Z`axtþ cõXZ wvwi wvavvej x KvhrKi `wKte|

4| **gvóvi cvtþi eúj cõvi**|- (1) tKvb gvóvi cvb Povšfvte cõYqþbi ci Dnvi Kwc D³ifc cõYqþbi Zwi l nBtZ Ab`b GK gvami gta` KZ®t¶i tnW Awdm Ges kvLv Awdm, hw`\_vtK, Gi tbwJK tevW®Ggbfvte j UKvBqv ivLv nBte hvntZ Dnv h\_vmæ mswkó Gj vKvi Rbmvari þYi `wó AvKI¶ Kti |

(2) KZE¶ ZrKZ® wba¶i Z gþj` gvóvi cvtþi gw`Z Kwc ev gvóvi cvtþi Gj vKv wfvEK bKkv Rbmvari þYi woku wvwi e`ev Kwi te|

(3) mswkó KZE¶ h_vh_ wvewPZ Ab` th tKvb c`wZtZ gvóvi cvb Ges Zrmþt RbmþYi `wqZ\_l KZE` m`úþK®eúj cþti i e`ev Kwi te|

5| **tLjvi gvW, Dbþ`vb, D`vb l cõKwZK Rj vavi tkYx cwieZB erav-btla**|- GB AvBtbi wvav Abþvqx e`ZxZ, tLjvi gvW, Dbþ`vb, D`vb Ges cõKwZK Rj vavi wmwte wPwYZ RvqMvi tkYx cwieZB Kiv hvBte bv ev D³ifc RvqMv Ab` tKvfvte e`eni Kiv hvBte bv ev Abjfc e`eniti i Rb`fvov, BRvi v ev Ab` tKvfvte n`všþ Kiv hvBte bv|

e`L`v|- GB avivi Dþt k` c`YKþr, tKvb D`vþbi tgšj K`ewkó` bó nq GBifc Dnvi e¶vi wR wabþK D`vbwU tkYx cwieZBifc MY` Kiv nBte|

6| **RvqMvi tkYx cwieZBvi Avte`b, BZ`w**|- (1) aviv 5-G ewYZ tKvb RvqMv ev RvqMvi Askwþkþl i tkYx cwieZB Kivi cõqvRb nBtj D³ RvqMvi gwj K, cõ weZ cwieZ¶bi Kvi Y wj wcx Kwi qv, mswkó KZ®t¶i gra`tg mi Kvti i woku Avte`b Kwi teb|

(2) Dc-aviv (1) Gi Aaxb Avte`bcI cŭBi 60 w`tbi gta` KZEŋ Avte`bcIwU weŋePbv Kwi qv Avte`braxb RvqMvi tkYx cwi eZB Rb`ŋ_ŋmgxPxb nBte wKbv tmB m=útk, Ab`vbt`i gta`, wbaewYZ wel tqi Dci mPúó gZvgZ Ges mpcwi k mnKvti Avte`bwU mi Kvi eiveŋi tçŲY Kwi te, h_v t-

- (K) Avte`braxb RvqMvi tkYx cwi eZB Kiv nBtj gv÷vi cvŋbi DŋI k` ŋwZMŲ-nBte wKbv, nBtj Dnvi cwi gvY ; Ges
- (L) tkYx cwi eZBRwbZ Kvi tY msukó GjvKvi cwi teŋki Dci tKvb ŋwZKi cŋve cwote wKbv ev emevmKvi xMŋYi Ab` tKvb cKvi ŋwZ nBevi m=ŋebv AvtQ wKbv|

(3) tkYx cwi eZŋbi RvqMv hw` mi Kvi x, `vbxq KZEŋ, weae x ms`v ev tKv=úvbx i nq tmŋŋŋI GB avivi weavbvej x GKBFvte cŲhvR` nBte |

(4) Dc-aviv (2) Gi Aaxb gZvgZ Ges mpcwi k cŲvŋbi mjeavt_ŋmsukó KZEŋ Avte`bKvixi wBKU nBtZ GZ`msukó cŲqvRbxq Z` I `wjj PwntZ cwi te Ges Avte`bKvix D³ifc Z` I `wjj GZ`ŋŋk` KZEŋ KZŋ wbaŋi Z mgqmvgv, hvn tvwUk cŲBi Zwi L nBtZ Ab`b 15 w`b nBte, Gi gta` mieivn Kwi tZ eva`_wKte|

(5) GB avivi Aaxb tKvb Avte`b MŋY Kiv nBte bv hw` Dnvi minZ wbaŋi Z wdm KZEŋŋi eiveŋi wbaŋi Z c×wZtZ Rgv Kivi i w` mshy³ Kiv bv nq|

7| **Avte`bcI w`úE** |— (1) aviv 6-Gi Aaxb Avte`bcI cŲBi 60 w`tbi gta` mi Kvi , msukó KZEŋŋi gZvgZ Ges mpcwi k weŋePbv Kwi qv, Avte`tbi Dci w×vš-cŲ vb Kwi te Ges Avte`bKvixŋk, w×vš-cŲvŋbi Zwi L nBtZ 15 w`tbi gta`, D³ w×vš-wj wLZfvte AewZ Kwi te t

Zte kZ`\_vŋk th, Avte`bcIwU Abbtgv`b Kivi wel tq w×vš-MŋY Kiv nBtj , Avte`b cŲBi 90 w`tbi gta` mi Kvi Avte`bKvixŋk i vbx i mŋhvM cŲ vb Kwi te |

(2) Dc-aviv (1) G cŲE w×vš-msŋŋi Avte`bKvix w×vš-m=ŋj Z `ŋi K ev tvwUk cŲBi Zwi L nBtZ 30 w`tbi gta` mi Kvi eiveŋi Dnvi w×vš-cpweŋePbv Kwi evi Rb` Avte`b Kwi tZ cwi te|

(3) Dc-aviv (2) Gi Aaxb w×vš-cpweŋePbvi tKvb Avte`b MŋYŋhvM` nBte bv hw` Dnvi minZ wbaŋi Z wdm mi Kvi eiveŋi wbaŋi Z c×wZtZ Rgv Kivi i w` mshy³ Kiv bv nq|

(4) Dc-aviv (3) Gi Aaxb cŲE Avte`tbi Dci mi Kvti i w×vš-Ppvš-nBte|

8| **kw`-BZ`w** |— (1) tKvb e`w³ GB AvBtbi tKvb weavb j•Nb Kwi tj wZwb AbwaK 5 ermŋi i Kvi v`ŋE ev AbwaK 50 (cÁvk) nvRvi UvKv A_ŋE A_ev Dfq `ŋE `Ebxq nBteb|

(2) aviv 5 Gi weavb j•Nb Kwi qv hw` tKvb RvqMv ev RvqMvi Ask weŋkŋi i tkYx cwi eZB Kiv nq, Zvrv nBtj msukó KZEŋ tvwUk Ųviv Rvgi gvŋj Kŋk A\_ev weavb j•NbKvix e`w³ŋk tvwUtk Dŋj wLZ RvqMvi tkYx cwi eZŋbi KvtR evav cŲ vb Kwi tZ cwi te Ges wbaŋi Z

GB cõv Lwj _vKte |